

SLIKA 2. Samica progastega kamenjaka *Sympetrum striolatum*.
Škocjanski zatok, Koper, 6-II-2014 (Foto: M. Kastelic).

Čprav predstavlja opisano januarsko in februarsko opazovanje odraslih progastih kamenjakov »najzgodnejša« podatka za to vrsto pri nas, bi ju bilo bolje ovrednotiti kot doslej »najkasnejša«, saj je jasno, da sta se opazovana samček in samička preobrazila v odraslo žuželko že nekaj mesecev prej, najverjetneje v poletju prejšnjega leta.

LITERATURA:

- KUMAR, B., 2011. Drobtinice in ocvirki: Zanimivi »zimski« opazovanji prisojnega zimmnika *Sympecma fusca* na Goriškem. *Erjavecija* 26: 52-54.
- LÖW, F., 1866. Zoologische notizen. Erste Serie. *Verh. zool. - bot. Ges. Wien* 16: 940-956.
- PRESETNIK, P. & T. KNAPIČ, 2014. Drobtinice in ocvirki: Zimska najdba samice modrega bleščavca *Calopteryx virgo* v jami Pekel. *Erjavecija* 29: 39-40.

(M. KASTELIC)

O NAJDBAH PASASTEGA BLEŠČAVCA *CALOPTERYX SPLENDENS* NA POHORJU

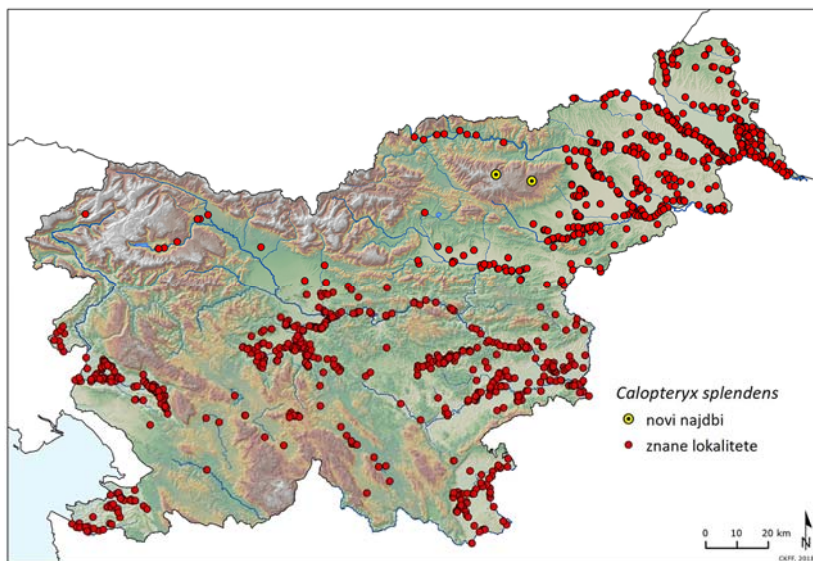
Pohorje sodi med odonatološko najzanimivejše delčke Slovenije, zlasti zaradi pojavljanja vrst, kot so barjanska deva *Aeshna juncea*, barjanski lesketnik *Somatochlora arctica* in barjanski spreletavec *Leucorrhinia dubia*, ki so v

Sloveniji redke in ogrožene. Na barjanskem ovršju tega najobsežnejšega gorovja na nekarbonatni geološki podlagi pri nas je bilo doslej zabeleženih 30 vrst kačjih pastirjev, medtem ko je za celotno Pohorje doslej znanih 40 vrst (BEDJANIČ, 2014a; 2014b). Poleg uvodoma zabeleženih barjanskih posebnežev pa se ovršje Pohorja v kontekstu nadmorske višine lokalitet ponaša tudi z nekaj zanimivimi najvišjimi najdbami posameznih vrst kačjih pastirjev pri nas. Tako npr. za prisojnega zimnika *Sympyga fusca* (BEDJANIČ, 2011), kačjega potočnika *Ophiogomphus cecilia* (BEDJANIČ, 2005; 2014a) ali rumenega kamenjaka *Sympetrum flaveolum* (BEDJANIČ, 2014a; 2014c).

V družbo slednjih vrst dodajam s pričujočo drobtinico še pasastega bleščavca *Calopteryx splendens*. Ko sem se 10-VI-2018 odpravil na Pohorje, sem med drugim obiskal tudi eno od »klasičnih« pohorskih odonatoloških lokalitet, Prednikovo barje, ki leži dobrih 5,5 kilometrov SZ od Šmartna na Pohorju (GK 537067/147536; alt. 1.092 m). Kljub delno oblačnemu dopoldnevu je bil vrvež kačjih pastirjev navdušujoč, s številnimi barjanskimi spreletavci *Leucorrhinia dubia*, nekaj lisastimi ploščci *Libellula quadrimaculata* in travniškimi škratci *Coenagrion puella*, glede na zgodnji datum in nadmorsko višino Prednikovega barja pa so me presenetili letajoči samček zelenomodre deve *Aeshna cyanea* ter nekaj levov in mladostni samček barjanske deve *Aeshna juncea*. Ko sem vzorčil za ličinkami se je nedaleč od mene spreletela znana pojava, ki se je nisem nadejal. Samček pasastega bleščavca *Calopteryx splendens*! Kot bi ne vedel prav, kaj mu je početi ob temni mlaki na šotnem barju, se je brezciljno še nekajkrat spreletel sem ter tja, nakar je ubežal moji pozornosti ...

Pasasti bleščavec je nova, 31. vrsta za ovršje Pohorja. Seveda gre v primeru predstavljenega opazovanja za slučajnega pritepenca, najverjetneje iz okoli 10 kilometrov oddaljenih nižinskih lokalitet v okolici Slovenske Bistrice, vrsta se na ovršju Pohorja zagotovo ne razvija. Ob pisanju prispevka sem v terenski beležki našel doslej spregledani zapis, da sem pasastega bleščavca na Pohorju pravzaprav prvič zabeležil že pred skoraj dvema desetletjema. Dne 30-VI-1999 sem osamljenega samčka opazoval na ribniku Ribnik, znanim pod imenom Jezerc, 4km severno od športnega centra Rogla (GK 525538/149604; alt. 1.230 m).

Obe predstavljeni najdbi sta s 1.092 in 1.230 metri nadmorske višine z naskokom najvišji lokaliteti za pasastega bleščavca pri nas. Kot lepo prikazuje SLIKA 1 je pasasti bleščavec vrsta nižinskih vodotokov, ki ga hribovi in gore tudi izjemoma očitno ne privlačijo preveč. Drugo najvišje ležeče območje pri nas, kjer se vrsta glede na število opazovanj (npr. BEDJANIČ & KOTARAC, 1996) morda celo razvija, je Bloška planota z okoli 735 metri nadmorske višine.

SLIKA 1. Razširjenost pasastega bleščavca *Calopteryx splendens* v Sloveniji, z označenima najdbama s Pohorja (Vir: Podatkovna baza CKFF in SOD, 31-X-2018).

Ker je pasasti bleščavec opazna in lahko prepoznavna vrsta, lahko ob odsotnosti podobnih opazovanj z gotovostjo trdimo, da ga v gorski svet zanese izjemno redko. Zanimivi pohorski najdbi tako pregovorno le potrjujeta dejstvo, da so pasastemu bleščavcu pač najljubše počasi tekoče reke, kanali in potoki nižinskega sveta.

LITERATURA:

- BEDJANIČ, M., 2005. Drobtinice in ocvirki: Še dve notici o hribovskih izletih kačjega potočnika *Ophiogomphus cecilia* v Sloveniji. *Erjavecija* 20: 13-14.
- BEDJANIČ, M., 2011. Drobtinice in ocvirki: Prisojni zimnik *Sympecma fusca* tudi na Pohorju. *Erjavecija* 26: 54-56.
- BEDJANIČ, M., 2014a. Projekt »Varstvo in upravljanje sladkovodnih mokrišč v Sloveniji – WETMAN 2011-2015«, LIFE09 NAT/SI/000374, Popis začetnega stanja in raziskave vpliva projektnih aktivnosti na populacije kačjih pastirjev (*Odonata*): pilotno območje Pohorje – končno poročilo. Elaborat za Zavod RS za varstvo narave, ProNatura, Braslovče. 76 str.
- BEDJANIČ, M., 2014b. Prispevek k poznavanju razširjenosti in ogroženosti barjanskega lesketnika *Somatochlora arctica* na Pohorju. *Erjavecija* 29: 24-32.
- BEDJANIČ, M., 2014c. Drobtinice in ocvirki: Rumeni kamenjak *Sympetrum flaveolum* prvič na Pohorju. *Erjavecija* 29: 44-47.
- BEDJANIČ, M. & M. KOTARAC, 1996. Contribution to the knowledge of the odonate fauna of Bloke Plateau, Slovenia. *Opuscul. zool. flumin.* 148: 1-14.

(M. BEDJANIČ)